

КОМИСИЯТА ПО КАПИТАЛОВИ ПАЗАРИ КЪМ НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ НА АИКБ

Позицията на Комисията по капиталови пазари към Националния съвет на АИКБ: право на отговор във връзка с изразената от „Централен депозитар“ АД подкрепа на концепцията за „спящите“ акции

В последните дни медиите тиражираха специални интервюта с г-н Васил Големански, изпълнителен директор на „Централен депозитар“ АД, във връзка с изразената от депозитарната институция подкрепа на концепцията за „спящите“ акции. Подобна положителна нагласа от страна на „Централен депозитар“ АД не е изненада, предвид факта, че тази институция е авторът на концепцията. Дори да оставим настрана използването на лишени от правен и икономически смисъл „термини“ от институционално ангажирано лице, като „спящи акции“, „неработещи акции“, „неработещи акционери“ и т. н., същественият проблем е, че с подобни изявления се манипулира общественото мнение и се въвеждат в заблуждение акционерите.

Ето няколко групи твърдения, с които се манипулират гражданите и обществеността:

ВНУШЕНИЕТО, ЧЕ АБСОЛЮТНО ВСИЧКИ „СПЯЩИ“ АКЦИИ МОГАТ ДА НОСЯТ ПО-ГОЛЯМ ДОХОД НА ПРИТЕЖАТЕЛИТЕ СИ, АКО БЪДАТ ИЗЗЕТИ

В медийното пространство се правят внушения, че всички, участвали в процеса на приватизация, ще извлекат само ползи, ако прехвърлят притежаваните акции по сметка на инвестиционен посредник или оставят акциите да бъдат иззети от Инвестиционен фонд, при това срещу дялове с неясна стойност, с неясна доходност, с неясни разходи за управление и изцяло на риск на хората.

Ако това наистина е така, **защо това решение се налага принудително на акционерите, а не се остави на тяхната воля?** Ако тази собственост сега е спяща, как точно ще я „събуди“ фондът и каква е ползата за хората, ако спящите акции се превърнат в спящи дялове, а след това се национализират?

МАНИПУЛАТИВНА ЗАПЛАХА ЗА ИЗМАМИ С „НЕРАБОТЕЩИ“ АКЦИИ

Четейки тези интервюта, средностатистическият гражданин - акционер остава с впечатление, че незабавно трябва да избяга от регистър А на „Централен депозитар“ АД, прехвърляйки акциите си при инвестиционен посредник, защото споменатият регистър е извор на измами. Впрочем, логично е да се предположи, че ако един регистрационен сегмент, част от по-голяма регистрационна структура е измамен и манипулируем, същото следва да важи и за структурата, която го включва. С други думи - институцията Централен депозитар е извор на измами? Такова твърдение е неподкрепено с факти и надяваме се - невярно. Процедурите за извършване на действия с ценни книжа са сложни и минават

последователно през многостранни проверки с цел, ако измамникът премине успешно през едно звено по веригата, да бъде засечен от друго.

Как стават измамите при толкова рестриktivната нормативна уредба? Ако такъв проблем действително съществува, то изваждането на акциите от регистър А няма да го реши.

„СПЯЩИ" И „НЕРАБОТЕЩИ" АКЦИИ - НЕПРАВИЛНО ДЕФИНИРАНИ ПОНЯТИЯ – КАКВИ ВСЪЩНОСТ АКЦИИ СЕ ВОДЯТ В РЕГИСТЪР А

Създава се погрешно впечатление, че в кръга на т. нар. „спящи" акции се включват само акциите, придобити по реда на масовата приватизация срещу инвестиционни бонове. **В регистър А обаче се водят не само акциите, придобити по време на масовата приватизация**, но и тези на работници и служители, които са акционери в съответните дружества. В последните няколко години много акционери - физически и юридически лица, предпочетоха също да преместят акциите си от инвестиционен посредник към безплатния за тях регистър А. В този регистър се намират и много акции, притежавани от граждани на други държави. Там попадат и акции на клиенти на инвестиционни посредници, които са преместени след фалит или прекратяване на дейността на посредника. **В регистър А се съхраняват даже мажоритарни пакети акции** – ако те са спящи и неработещи, кои тогава не са? Спящи ли са акциите, за които собствениците им периодично са получавали дивидент?

НАСАЖДАНА ЗАБЛУДА ЗА НЕВЪЗМОЖНОСТ НА АКЦИОНЕРИТЕ ДА УЧАСТВАТ В ОБЩИ СЪБРАНИЯ

Публичните компании и техните ръководства злонамерено се компрометират, като в тези изявления се посочва като отрицателен пример, че общите събрания се организират и провеждат в работни дни и по този начин акционерите не могат да вземат участие. Същевременно се премълчава законовата възможност да се участва в събранието чрез пълномощник. Всъщност именно провеждането на Общо събрание в неработен ден е порочна корпоративна практика, многократно коментирана като такава на национално и международно ниво, т. к. решенията на Общото събрание по правило се оповестяват в деня на провеждане на същото и в тази връзка, подобно оповестяване в неработен ден, когато капиталовите пазари почиват, се отхвърля от всички радетели на прозрачността и добрите взаимоотношения с акционерите.

ШУМНО СЕ РЕКЛАМИРА БЕЗПЛАТНАТА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ПРОВЕРКА ЧРЕЗ ПИК, ИЗДАДЕН ОТ НАП, НО СЕ ПРЕМЪЛЧАВА, ЧЕ ВЪПРОСНАТА ПРОЦЕДУРА НЕ Е ВАЛИДНА ЗА НАСЛЕДНИЦИТЕ НА ПОЧИНАЛИТЕ ЛИЦА.

Защо досега „Централен депозитар“ АД не е предприел мерки за подобен безплатен достъп до своите данни за наследниците на такива акции. Понастоящем една подобна справка може да достигне до 80 лева, като не гарантира, че по партидата на наследодателя ще има изобщо някакви финансови инструменти.

НАИСТИНА ЛИ АКЦИОНЕРИТЕ ОТ РЕГИСТЪР А НЕ МОГАТ ДА БЪДАТ ИДЕНТИФИЦИРАНИ

В статиите и интервютата се твърди, че в регистър А има „само три имена и ЕГН на притежателите на **бонове**. Няма лични карти, няма подпис. Никой не може да знае това

лице ли е собственик, или не е.“ Като институционално ангажирано лице, авторът на подобно твърдение би следвало да знае, че няма в регистър А собственици на бонове (доколкото внушението явно е относимо към инвестиционните бонове от процеса на масова приватизация).

Истината е, че „Централен депозитар“ АД разполага с възможност да актуализира адресите на акционерите. Защо не го прави?

„ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР“ АД И „ГРИЖАТА“ КЪМ ГРАЖДАНИТЕ

Невярно е и твърдението, че ежедневно Депозитарната институция се посещава от над 100 човека. Практически това е невъзможно, тъй като „Централен депозитар“ АД е **недостъпен за граждани** и институцията не работи с физически лица.

АСОЦИАЦИИТЕ, КОИТО ВЪЗРАЗЯВАТ СРЕЩУ КОНЦЕПЦИЯТА, СЕ КРИЕЛИ ЗАД ТЕЗАТА ЗА НАЦИОНАЛИЗАЦИЯ И НЕ ЖЕЛАЕЛИ ИНФОРМАЦИОННА КАМПАНИЯ

Това набеждаване не отговаря на истината и уронва престижа и доброто име на организации, които работят дългогодишно не само на капиталовия пазар, а способстват за развитието на икономиката като цяло.

Всички национално представителни организации, както на работодателите, така и на синдикатите, се обявиха публично срещу концепцията, като представиха мотивирани позиции. И всички те настояват за информационна кампания за облекчаване и поевтиняване на наследяването и управлението на въпросните акции.

Факт е, че концепцията не предлага равнопоставеност на всички инвеститори, притежаващи безналични акции от търговски дружества, не предлага доброволност и възмезност на сделките, напротив – концепцията предлага различно третиране на инвеститорите – инвеститори от масова приватизация, инвеститори в публични дружества, инвеститори в непублични дружества, инвеститори в „спящи“ акции и т.н.

ОБЕЩАНИЯ ЗА ВЪЗХОД НА ЦЕНИТЕ НА „СПЯЩИТЕ АКЦИИ“

Отправянето на такива обещания чрез медии, освен че е **откровена манипулация**, противоречи и на изрични разпоредби на закона. А и всъщност - какво отношение има Централния депозитар към цените на акциите?

ЗАЩО УМИШЛЕНО НЕ СЕ ПОСОЧВА ПАЗАРНАТА СТОЙНОСТ НА „СПЯЩИТЕ“ АКЦИИ, А МАНИПУЛАТИВНО СЕ АКЦЕНТИРА ВЪРХУ ТЯХНАТА НОМИНАЛНА СТОЙНОСТ, ПРИ ТОВА НАПЪЛНО НЕВЯРНА?

Освен изложеното дотук, в медийното пространство нееднократно се твърди от „Централен депозитар“ АД, че номиналната стойност на „спящите“ акции е около 2 млрд. лева. Елементарната сметка, която всеки може да направи, показва съвсем друго число: **2 милиона души по 25 инвестиционни лева в бонова книжка (отчитайки деноминирането след 5 юли 1999 г.) прави 50 милиона, а не 2 милиарда!** А и защо се размахва числото с милиардите, а не се посочи приблизителната пазарна стойност на тези книжки? Впрочем, как точно ще се определи тя, при положение, че съвсем малка част от тях отговарят на критериите за активно търгувани. Една груба, но рационална за случая обобщена оценка предполага: 2 милиона души по 75 лева средна пазарна цена на бонова книжка прави 150 милиона лева пазарна цена. Отново прави впечатление огромната разлика

с внушаваните 2 милиарда лева. Тук оставяме настрана факта, че стотици хиляди души са си продали акциите, респективно, милиони акции изобщо не са спящи дори по литературните критерии на списалите въпросната концепция.

Възниква и друг въпрос: Защо се предвижда толкова кратък срок за „спасяване“ от Фонда и последващата национализация на „спящите акции“, превърнали се без изразено съгласие от собствениците им в „спящи дялове“? Дали зад тезата на защита на обществения интерес не се крие защита на частен или групов такъв? Защото за всички е ясно, че няколкостотин хиляди емигранти няма да се върнат специално, за да прехвърлят акциите си от един регистър в друг, респективно няколко стотин хиляди наследници няма да успеят да дочакат облекчаването и поевтиняването на процедурите по наследяване, обещавано от „Централен депозитар“ АД вече трета година.